

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1948

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Ἐπειδὴ ἡ ἀναγνώριση τῆς ἀξιοπρέπειας, ποὺ εἶναι σύμφυτη σὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς ἀνθρώπινης οἰκογένειας, καθὼς καὶ τῶν ἴσων καὶ ἀναπαλλοτρίωτων δικαιωμάτων τους ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιο τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης στὸν κόσμο.

Ἐπειδὴ ἡ παραγνώριση καὶ ἡ περιφρόνηση τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ὁδήγησαν σὲ πράξεις βαρβαρότητας, ποὺ ἐξεγείρουν τὴν ἀνθρώπινη συνείδηση, καὶ ἡ προοπτικὴ ἐνδὸς κόσμου ὅπου οἱ ἄνθρωποι θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ μιλοῦν καὶ νὰ πιστεύουν, λυτρωμένοι ἀπὸ τὸν τρόπο καὶ τὴν ἀθλιότητα, ἔχει διακηρυχθεῖ ὡς ἡ πιὸ ὕψηλὴ ἐπιδίωξη τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐπειδὴ ἔχει οὐσιαστικὴ σημασία νὰ προστατεύονται τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα ἀπὸ ἕνα καθεστῶς δικαίου, ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴν ἀναγκάζεται νὰ προσφεύγει, ὡς ἔσχατο καταφύγιο, στὴν ἐξέγερση κατὰ τῆς τυραννίας καὶ τῆς καταπίεσης.

Ἐπειδὴ ἔχει οὐσιαστικὴ σημασία νὰ ἐνθαρρύνεται ἡ ἀνάπτυξη φιλικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στὰ ἔθνη.

Ἐπειδὴ, μὲ τὸν καταστατικὸ Χάρτη, οἱ λαοὶ τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν διακήρυξαν καὶ πάλι τὴν πίστη τους στὰ θεμελιακὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, στὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν ἀξία τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας, στὴν ἰσότητα δικαιωμάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ διακήρυξαν πῶς εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ συντελέσουν στὴν κοινωνικὴ πρόοδο καὶ νὰ δημιουργήσουν καλύτερες συνθήκες ζωῆς στὰ πλαίσια μιᾶς εὐρύτερης ἐλευθερίας.

Ἐπειδὴ τὰ κράτη μέλη ἀνέλαβαν τὴν ὑποχρέωση νὰ ἐξασφαλίσουν, σὲ συνεργασία μὲ τὸν Ὄργανισμὸ τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, τὸν ἀποτελεσματικὸ σεβασμὸ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιακῶν ἐλευθεριῶν σὲ ὅλο τὸν κόσμο.

Ἐπειδὴ ἡ ταυτότητα ἀντιλήψεων ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα καὶ τὶς ἐλευθερίες αὐτὲς ἔχει ἐξαιρετικὴ σημασία γιὰ νὰ ἐκπληρωθεῖ πέρα ὡς πέρα αὐτὴ ἡ ὑποχρέωση,

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Διακηρύσσει ὅτι ἡ παρούσα Οἰκουμενικὴ Διακήρυξη τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου ἀποτελεῖ τὸ κοινὸ ἰδανικὸ στὸ ὁποῖο πρέπει νὰ κατατείνουν ὅλοι οἱ λαοὶ καὶ ὅλα τὰ ἔθνη, ἔτσι ὥστε κάθε ἄτομο καὶ κάθε ὄργανο τῆς κοινωνίας, μὲ τὴν Διακήρυξη αὐτὴ διαρκῶς στὴν σκέψη, νὰ καταβάλλει, μὲ τὴν διδασκαλία καὶ τὴν παιδεία, κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ἀναπτυχθεῖ ὁ σεβασμὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν αὐτῶν, καὶ νὰ ἐξασφαλιστεῖ προοδευτικὰ, μὲ ἐσωτερικὰ καὶ διεθνῇ μέσα, ἡ παγκόσμια καὶ ἀποτελεσματικὴ ἐφαρμογὴ τους, τόσο ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς τῶν ἰδίων τῶν κρατῶν μελῶν ὅσο καὶ ἀνάμεσα στοὺς πληθυσμοὺς χωρῶν ποὺ βρίσκονται στὴν δικαιοδοσίᾳ τους.

ΑΡΘΡΟ 1

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γεννιοῦνται ἐλεύθεροι καὶ ἴσοι στὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὰ δικαιώματα. Εἶναι προικισμένοι μὲ λογικὴ καὶ συνείδηση, καὶ ὀφείλουν νὰ συμπεριφέρονται μετὰ τούς μὲ πνεῦμα ἀδελφοσύνης.

ΑΡΘΡΟ 2

Κάθε ἄνθρωπος δικαιούται νὰ ἐπικαλεῖται ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ ὅλες τὶς ἐλευθερίες ποὺ προκηρύσσει ἡ παρούσα Διακήρυξη, χωρὶς καμία ἀπολύτως διάκριση, εἰδικότερα ὡς πρὸς τὴν φυλὴν, τὸ χρῶμα, τὸ φύλο, τὴν γλῶσσα, τὶς θρησκείες, τὶς πολιτικὲς ἢ ὁποιοσδήποτε ἄλλες πεποιθήσεις, τὴν ἐθνικὴ ἢ κοινωνικὴ καταγωγή, τὴν περιουσία, τὴν γέννηση ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη κατάσταση.

Δὲν θὰ μπορεῖ ἀκόμα νὰ γίνεταί καμία διάκριση ἐξαιτίας τοῦ πολιτικοῦ, νομικοῦ ἢ διεθνoῦς καθεστῶτος τῆς χώρας ἀπὸ τὴν ὁποία προέρχεται κανεὶς, εἴτε πρόκειται γιὰ χώρα ἢ ἐδαφικὴ περιοχὴ ἀνεξάρτητη, ὑπὸ κηδεμονία ἢ ὑπεξουσία, ἢ ποὺ βρίσκεται ὑπὸ ὁποιονδήποτε ἄλλον περιορισμὸ κυριαρχίας.

ΑΡΘΡΟ 3

Κάθε ἄτομο ἔχει δικαίωμα στὴν ζωὴ, τὴν ἐλευθερίᾳ καὶ τὴν προσωπικὴ του ἀσφάλεια.

ΑΡΘΡΟ 4

Κανεὶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ζεῖ ὑπὸ καθεστῶς δουλείας, ὀλικῆς ἢ μερικῆς. Ἡ δουλεία καὶ τὸ δουλεμπόριο ὑπὸ ὁποιαδήποτε μορφή ἀπαγορεύονται.

ΑΡΘΡΟ 5

Κανεὶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑποβάλλεται σὲ βασανιστήρια οὔτε σὲ ποινὴ ἢ μεταχείριση σκληρὴ, ἀπάνθρωπη ἢ ταπεινωτικὴ.

ΑΡΘΡΟ 6

Καθένας, όπου και αν βρίσκεται, έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της νομικής του προσωπικότητας.

ΑΡΘΡΟ 7

Όλοι είναι ίσοι απέναντι στον νόμο και έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία του νόμου, χωρίς καμία απολύτως διάκριση. Όλοι έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία από κάθε διάκριση που θα παραβίαζε την παρούσα Διακήρυξη και από κάθε πρόκληση για μια τέτοια δυσμενή διάκριση.

ΑΡΘΡΟ 8

Καθένας έχει δικαίωμα να ασκεί αποτελεσματικά ένδικα μέσα στα αρμόδια έθνικά δικαστήρια κατά των πράξεων που παραβιάζουν τα θεμελιακά δικαιώματα τα οποία του αναγνωρίζουν το Σύνταγμα και ο νόμος.

ΑΡΘΡΟ 9

Κανείς δεν μπορεί να συλλαμβάνεται, να κρατείται ή να εξορίζεται αυθαίρετα.

ΑΡΘΡΟ 10

Καθένας έχει δικαίωμα, με πλήρη ισότητα, να εκδικάζεται ή υπόθεσή του δίκαια και δημόσια, από δικαστήριο ανεξάρτητο και άμερόληπτο, που θα αποφασίσει είτε για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του είτε, σε περίπτωση ποινικής διαδικασίας, για το βάσιμο της κατηγορίας που στρέφεται εναντίον του.

ΑΡΘΡΟ 11

Κάθε κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα πρέπει να θεωρείται άθώος, ώσπου διαπιστωθεί ή ένοχή του σύμφωνα με τον νόμο, σε ποινική δίκη, κατά την οποία θα του έχουν εξασφαλιστεί όλες οι απαραίτητες για την υπεράσπισή του έγγυήσεις.

Κανείς δεν θα καταδικάζεται για πράξεις ή παραλείψεις που, κατά τον χρόνο που τελέστηκαν, δεν συνιστούσαν αξιόποινο αδίκημα κατά το έσωτερικό ή το διεθνές δίκαιο. Επίσης, δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη που ίσχυε κατά τον χρόνο που τελέστηκε ή αξιόποινη πράξη.

ΑΡΘΡΟ 12

Κανείς δεν επιτρέπεται να υποστεί αυθαίρετες επεμβάσεις στην ιδιωτική του ζωή, την οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία του, ούτε προσβολές της τιμής και της υπόληψής του. Καθένας έχει το δικαίωμα να τον προστατεύουν οι νόμοι από επεμβάσεις και προσβολές αυτού του είδους.

ΑΡΘΡΟ 13

Καθένας έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί ελεύθερα και να εκλέγει τον τόπο της διαμονής του στο έσωτερικό ενός κράτους.

Καθένας έχει το δικαίωμα να εγκαταλείπει οποιαδήποτε χώρα, ακόμα και την δική του, και να επιστρέφει σε αυτήν.

ΑΡΘΡΟ 14

Κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά άσυλο και να του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες.

Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί κανείς να το επικαλεστεί, σε περίπτωση δίωξης για πραγματικό αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου ή για ενέργειες αντίθετες προς τους σκοπούς και τις αρχές του ΟΗΕ.

ΑΡΘΡΟ 15

Καθένας έχει το δικαίωμα μιάς ιθαγένειας.

Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιθαγένειά του ούτε το δικαίωμα να αλλάξει ιθαγένεια.

ΑΡΘΡΟ 16

Από την στιγμή που θα φθάσουν σε ηλικία γάμου, ο άνδρας και η γυναίκα, χωρίς κανένα περιορισμό εξαιτίας της φυλής, της εθνικότητας ή της θρησκείας, έχουν το δικαίωμα να παντρευτούν και να ιδρύουν οικογένεια. Και οι δύο έχουν ίσα δικαιώματα ως προς τον γάμο, κατά την διάρκεια του γάμου και κατά την διάλυσή του.

Γάμος δεν μπορεί να συναφθεί παρά μόνο με ελεύθερη και πλήρη συναίνεση των μελλονύμφων.

Η οικογένεια είναι το φυσικό και το βασικό στοιχείο της κοινωνίας και έχει το δικαίωμα προστασίας από την κοινωνία και το κράτος.

ΑΡΘΡΟ 17

Κάθε άτομο, μόνο του ή με άλλους μαζί, έχει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας.

Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιδιοκτησία του.

ΑΡΘΡΟ 18

Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή της θρησκείας ή πεποιθήσεων, όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς την θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με την διδασκαλία, την άσκηση, την λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών.

ΑΡΘΡΟ 19

Καθένας έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, που σημαίνει το δικαίωμα να μην υφίσταται δυσμενείς συνέπειες για τις γνώμες του, και το δικαίωμα να αναζητεί, να παίρνει και να διαδίδει πληροφορίες και ιδέες, με οποιοδήποτε μέσο έκφρασης, και από όλο τον κόσμο.

ΑΡΘΡΟ 20

Καθένας έχει το δικαίωμα να συνέρχεται και να συνεταιρίζεται ελεύθερα και για ειρηνικούς σκοπούς.

Κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμμετέχει σε όρισμένο σωματείο.

ΑΡΘΡΟ 21

Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στην διακυβέρνηση της χώρας του, άμεσα ή έμμεσα, με αντιπροσώπους ελεύθερα εκλεγμένους.

Καθένας έχει το δικαίωμα να γίνεται δεκτός, υπό ίσους όρους, στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του.

Η λαϊκή θέληση είναι το θεμέλιο της κρατικής εξουσίας. Η θέληση αυτή πρέπει να εκφράζεται με τίμιες εκλογές, οι οποίες πρέπει να διεξάγονται περιοδικά, με καθολική, ίση και μυστική ψηφοφορία, ή με αντίστοιχη διαδικασία που να εξασφαλίζει την ελευθερία της εκλογής.

ΑΡΘΡΟ 22

Κάθε άτομο, ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, έχει δικαίωμα κοινωνικής προστασίας. Η κοινωνία, με την εθνική πρωτοβουλία και την διεθνή συνεργασία, ανάλογα πάντα με την οργάνωση και τις οικονομικές δυνατότητες κάθε κράτους, έχει χρέος να το εξασφαλίσει την ικανοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων που είναι απαραίτητα για την αξιοπρέπεια και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

ΑΡΘΡΟ 23

Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες δουλειάς και να προστατεύεται από την ανεργία.

Όλοι, χωρίς καμία διάκριση, έχουν το δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση εργασία.

Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα δίκαιης και ικανοποιητικής αμοιβής, που να εξασφαλίζει σε αυτόν και την οικογένειά του συνθήκες ζωής άξιες στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η αμοιβή της εργασίας, αν υπάρχει, πρέπει να συμπληρώνεται με άλλα μέσα κοινωνικής προστασίας.

Καθένας έχει το δικαίωμα να ιδρύει μαζί με άλλους συνδικάτα και να συμμετέχει σε συνδικάτα για την προάσπιση των συμφερόντων του.

ΑΡΘΡΟ 24

Καθένας έχει το δικαίωμα στην ανάπαυση, σε ελεύθερο χρόνο, και ιδιαίτερα, σε λογικό περιορισμό του χρόνου εργασίας και σε περιοδικές άδειες με πλήρεις αποδοχές.

ΑΡΘΡΟ 25

Καθένας έχει δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίσει στον ίδιο και στην οικογένειά του υγεία και ευημερία, και ειδικότερα τροφή, ρουχισμό, κατοικία, ιατρική περίθαλψη όπως και τις απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες. Έχει ακόμα δικαίωμα σε ασφάλιση για την ανεργία, την αρρώστια, την αναπηρία, την χηρεία, την γεροντική ηλικία, όπως και για όλες τις άλλες περιπτώσεις που στερείται τα μέσα της συντήρησής του, εξ αιτίας περιστάσεων ανεξαρτήτων της θέλησής του.

Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης. Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα αν είναι νόμιμα ή εξώγαμα, απολαμβάνουν την ίδια κοινωνική προστασία.

ΑΡΘΡΟ 26

Καθένας έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν, τουλάχιστον στην στοιχειώδη και βασική βαθμίδα της. Η στοιχειώδης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική. Η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να εξασφαλίζεται για όλους. Η πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία πρέπει να είναι ανοικτή σε όλους, υπό ίσους όρους, ανάλογα με τις ικανότητες τους.

Ἡ ἐκπαίδευση πρέπει νὰ ἀποβλέπει στὴν πλήρη ἀνάπτυξη τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας καὶ στὴν ἐνίσχυση τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῶν θεμελιακῶν ἐλευθεριῶν. Πρέπει νὰ προάγει τὴν κατανόηση, τὴν ἀνεκτικότητα καὶ τὴν φιλία ἀνάμεσα σὲ ὅλα τὰ ἔθνη καὶ σὲ ὅλες τὶς φυλές καὶ τὶς θρησκευτικὲς ομάδες, καὶ νὰ εὐνοεῖ τὴν ἀνάπτυξη τῶν δραστηριοτήτων τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν γιὰ τὴν διατήρηση τῆς εἰρήνης.

Οἱ γονεῖς ἔχουν, κατὰ προτεραιότητα, τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιλέγουν τὸ εἶδος τῆς παιδείας ποὺ θὰ δοθεῖ στὰ παιδιά τους.

ΑΡΘΡΟ 27

Καθένας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συμμετέχει ἐλεύθερα στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς κοινότητας, νὰ χαίρεται τὶς καλὲς τέχνες καὶ νὰ μετέχει στὴν ἐπιστημονικὴ πρόοδο καὶ στὰ ἀγαθὰ της.

Καθένας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προστατεύονται τὰ ἠθικὰ καὶ ὕλικά συμφέροντά του ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ κάθε εἶδος ἐπιστημονικῆς, λογοτεχνικῆς ἢ καλλιτεχνικῆς παραγωγῆς του.

ΑΡΘΡΟ 28

Καθένας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρατεῖ μιὰ κοινωνικὴ καὶ διεθνὴς τάξη, μέσα στὴν ὁποία τὰ δικαιώματα καὶ οἱ ἐλευθερίες ποὺ προκηρύσσει ἡ παρούσα Διακήρυξη νὰ μποροῦν νὰ πραγματοποιῶνται σὲ ὅλη τους τὴν ἑκταση.

ΑΡΘΡΟ 29

Τὸ ἄτομο ἔχει καθήκοντα ἀπέναντι στὴν κοινότητα, μέσα στὰ πλαίσια τῆς ὁποίας καὶ μόνο εἶναι δυνατὴ ἡ ἐλεύθερη καὶ ὁλοκληρωμένη ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητάς του.

Στὴν ἄσκηση τῶν δικαιωμάτων του καὶ στὴν ἀπόλαυση τῶν ἐλευθεριῶν του κανεὶς δὲν ὑπόκειται παρὰ μόνο στοὺς περιορισμοὺς ποὺ ὀρίζονται ἀπὸ τοὺς νόμους, μὲ ἀποκλειστικὸ σκοπὸ νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἀναγνώριση καὶ ὁ σεβασμὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τῶν ἄλλων, καὶ νὰ ικανοποιῶνται οἱ δίκαιες ἀπαιτήσεις τῆς ἠθικῆς, τῆς δημόσιας τάξης καὶ τοῦ γενικοῦ καλοῦ, σὲ μιὰ δημοκρατικὴ κοινωνία.

Τὰ δικαιώματα αὐτὰ καὶ οἱ ἐλευθερίες δὲν μποροῦν, σὲ καμία περίπτωσι, νὰ ἀσκοῦνται ἀντίθετα πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς ἀρχὲς τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν.

ΑΡΘΡΟ 30

Καμιὰ διάταξη τῆς παρούσας Διακήρυξης δὲν μπορεῖ νὰ ἐρμηνευθεῖ ὅτι παρέχει σὲ ἓνα κράτος, σὲ μιὰ ομάδα ἢ σὲ ἓνα ἄτομο ὁποιοδήποτε δικαίωμα νὰ ἐπιδίδεται σὲ ἐνέργειες ἢ νὰ ἐκτελεῖ πράξεις ποὺ ἀποβλέπουν στὴν ἄρνηση τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν ποὺ ἐξαγγέλλονται σὲ αὐτήν.